

Изложбата „Владимир Сис и България“

На 1 декември в Дома на националните малцинства в Прага българското сдружение „Възраждане“ организира изложба в памет на чешкия журналист и българофил Владимир Сис (1889–1958). Културното събитие беше част от ежегодното провеждане на „Дни на българската култура“ и привлече интереса на живеещите в чешката столица българи и чехи.

Вечерта започна с емоционалния разказ на българската историчка от БАН Анка Златева, придружен с мултимедийна презентация. В началото на своята изява тя посочи, че десетилетия наред името на чешкия журналист е тънело в забвение, защото е бил „забранен“ заради своята антикомунистическа позиция след Втората световна война. А. Златева представи с нескрито възмущение основните моменти от бурния, изпълнен с превратности и завършил трагично живот на чешкия журналист. В основата на разказа на А. Златева стоеше дейността на Владимир Сис като военен кореспондент на „Národní listy“ в България по време на Балканските войни (1912–1913) и най-вече като пламенен защитник на българската национална кауза.

Най-убедителното доказателство за растящия интерес на изследователите към чешкия журналист е проведената преди 8 години в Хасково конференция „Владимир Сис и България“, както и поредицата конференции за българо-чешките връзки през 2008–2011, в които личността и дейността му неизменно се споменават. Наред с това, продължи А. Златева, бяха издадени, в превод на български език, част от книгите на Владимир Сис, посветени на втората му родина – България. Става дума за неговия дневник „Критичните дни на България. Дневник на военния кореспондент“, ценно свидетелство за Балканските войни, в който чешкият журналист е описал потресаващи картини за саможертвата на българския войник; „Гробовете на Трикери“ – покъртителен разказ за гръцките зверства спрямо българските военнопленници на гръцкия остров Трикери по време на Междусъюзническата война. Догодина предстои излизането от печат на друга негова книга „Новият Балкан“, писана в навечерието на Първата световна

Доц. д-р Владимир Пенчев и д-р Анка Златева

война, но забранена и конфискувана от австрийските власти. В тази връзка А. Златева отправи емоционален апел към своите сънародници в близко бъдеще да посетят острова, за да отдадат своята почит към загиналите български войни в името на осъществяването на българските национални идеали.

На края на своята завладяваща разказ Ани Златева, видимо развълнувана, подари на библиотеката на сдружението „Възраждане“ един екземпляр от художествената книга на Вл. Сис „Ние“. След А. Златева думата взе българският бохемист и етнограф доц. д-р Владимир Пенчев. Той припомни заслугите на Владимир Сис за популяризиране на българската култура в междувоенна Чехословакия и приноса му за развитието на чешко-българските контакти във всички сфери на културата. Тъй като името на чешкия журналист и писател години наред беше тема „табу“, сега имаме възможност да го извадим от забравата, така че всички ние сме длъжници на Владимир Сис в това отношение. През

В галерията на ДНМ

последните години се появяват нови сведения за живота и дейността му, продължи той, които ни позволяват да обогатим представата си за тази забележителна личност. Втората част на вечерта беше посветена на самата изложба. А. Златева продължи своя разказ, повеждайки присъстващите към залата с фотографите, дело на Вл. Сис, които представят уникални кадри от периода на Балканските войни. Тези уникални снимки се съхраняват във Военна академия „Г. С. Раковски“ и доскоро също неизвестни за широката публика.

Д-р Красимира Мархалева